

Волинець Р. А.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ САНКЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ЗА ЗЛОЧИНИ, ЩО ЗАЗІХАЮТЬ НА ФОНДОВИЙ РИНОК

Анотація. Стаття присвячена аналізу кримінально-правових санкцій, передбачених за злочини, що зазіхають на ринок цінних паперів, та розробленню науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на удосконалення їх правової регламентації.

Ключові слова: кримінальне покарання, кримінально-правова санкція, злочин, фондовий ринок.

Постановка проблеми. Попри те, що частка покарання постійно зменшується і в останні роки зазвичай не перевищує 60%, оскільки водночас із визнанням особи винною суди все частіше застосовують різні види звільнення від покарання, однак воно досі залишається основною формою реалізації кримінальної відповідальності [4, с. 295]. Основою застосування різних покарань або інших кримінально-правових заходів є кримінально-правові санкції. Н.А. Орловська обґрунтовує тезу про те, що всі санкції норм Кримінального кодексу України – це моделі, тобто ідеалізовані об'єкти, що нормативно фіксують межі кримінально-правового впливу [6, с. 12]. Враховуючи те, що вибір форм і методів реакції з боку держави на вчинений злочин та застосування заходів кримінально-правового впливу багато в чому зумовлюються тими потенційними можливостями, які закладено у відповідній санкції, законодавцю важливо визначити в законі не лише вичерпний перелік злочинів, а й встановити чітко визначені, взаємоузгоджені та сумірні з тяжкістю злочину санкції. Вони повинні бути такими, щоб суддя мав можливість індивідуалізувати кримінальну відповідальність особи з урахуванням не лише тяжкості злочину, а й особи винного. Залежно від того, яку санкцію встановлено у кримінальному законодавстві, визначається вибір заходів кримінально-правового впливу на особу, яка вчинила суспільно небезпечне протиправне діяння. Розробка проблем визначення меж кримінально-правових санкцій має не лише теоретичне, а й важливе практичне (правотворче та правозастосовне) значення, оскільки ефективність покарання та інших заходів кримінально-правового впливу, як правило, знижується через недоліки в конструюванні кримінально-правових санкцій. Від санкцій також залежить широта розсуду у межах судового розгляду, тому питання побудови кримінального закону – це питання не лише юридичної техніки, а й кримінальної політики [5, с. 4-5].

Дослідження кримінально-правових санкцій, передбачених за злочини, що зазіхають на ринок цінних паперів, у своїх роботах проводили Д.О. Балобанова, М.М. Дмитрук, Н.А. Мирошниченко, Я.І. Мітріцян, Л.В. Павлик, Г.П. Пімонов, В.О. Туляков та інші вітчизняні та зарубіжні вчені. Проте досі питання побудови кримінально-правових санкцій за злочини проти фондового ринку залишаються остаточно невирішеними та мають дискусійний характер, а шляхи їх розв'язання інколи діаметрально протилежні.

Метою статті є здійснення правового аналізу кримінально-правових санкцій, передбачених за злочини, що зазіхають на фондовий ринок, а також розроблення наукових пропозицій, спрямованих на удосконалення їх правової регламентації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як санкцію статті (частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК) Н.А. Орловська пропонує розглядати другий абзац статті (частини статті), що містить типізований варіант реакції на конкретне суспільно небезпечне діяння, який передбачає базовий перелік кримінально-правових заходів стимулювання виконання кримінально-правової заборони із вказівкою на їх види та (в абсолютній більшості випадків) межі [6, с. 12].

Аналіз чинного КК дає підстави Л.В. Павлик зробити слушний висновок, що його положення щодо злочинів у сфері економіки є недосконалими, а під час конструювання санкцій законодавцем не витримані такі принципи: принцип диференціації кримінальної відповідальності, принцип сумірності покарання ступеню суспільної небезпеки зазіхання, принцип справедливості тощо [7, с. 178].

Отже, для запровадження дієвих кримінально-правових заходів за злочини, що зазіхають на фондовий ринок, які застосовуються в межах кримінальної відповідальності особи, а також для забезпечення належної диференціації кримінальної відповідальності за вчинення цих злочинів необхідно, щоб під час конструювання санкцій статей (або їх частин) виконувались певні вимоги.

По-перше, побудова санкцій статей Особливої частини КК повинна здійснюватися з урахуванням встановлених у статтях Загальної частини розмірів (особливо максимальних) видів покарань [9, с. 189]. Аналіз санкцій ст.ст. 199, 222¹, 223¹, 223², 224, 232¹, 232² КК та положень розділу X «Покарання та його види» Загальної частини КК дає змогу зробити висновок, що ця вимога дотримана під час побудови санкцій статей (або їх частин) за злочинні дії проти фондового ринку, адже за жоден із цих злочинів не встановлено покарання у розмірах, що перевищують верхню або нижню межу покарань, зазначених у розділі X Загальної частини КК.

Водночас слід звернути увагу на положення другого речення ч. 2 ст. 53 КК «Штраф», відповідно до якого за вчинення злочину, за який передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ), розмір штрафу, що призначається судом, не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданій злочином, або отриманого внаслідок вчинення злочину доходу (незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу). Отже, законодавець відступив від вищезазначеної вимоги, дозволивши призначати штраф у розмірі, який перевищує максимальний розмір цього покарання, закріплений у першому реченні ч. 2 ст. 53 КК [1; 2, с. 7-10; 3, с. 8-14].

Свого часу деякі українські криміналісти звертали увагу на те, що в окремих статтях Особливої частини КК штраф встановлено у розмірі, значно меншому, ніж розмір заподіяної відповідним злочином матеріальної шкоди, з огляду на що вони вважають, що такі розміри штрафу не можуть зробити вчинення злочину економічно не вигідним [13, с. 59-60; 11, с. 175-176]. До цих статей з упевненістю можна віднести ст.ст. 223¹ та 232², ч. 1 ст. 224 КК, санкції яких передбачають основне покарання у вигляді штрафу від однієї тисячі до двох тисяч НМДГ, або ч. 1 ст. 232¹ КК, санкція якої передбачає основне покарання у вигляді штрафу від семисот п'ятдесяти до двох тисяч НМДГ. Цілком очевидно, що незаконне використання інсайдерської інформації, розміщення цінних паперів, зареєстрованих з порушенням чинного законодавства, або приховування інформації про діяльність емітента можуть принести значно вищі прибутки винній особі, ніж розмір штрафу, передбачений за вчинення цих злочинів. Так, наприклад, злочин, передбачений ч. 1 ст. 232¹ КК, вважається закінченим, якщо винна особа отримала необґрунтований прибуток у значному розмірі, тобто розмірі, який у п'ятсот і більше разів перевищує НМДГ. Сьогодні цей розмір дорівнює (а краще сказати – «стартує») з) 425 тис. грн, проте винну особу може бути покарано на суму, що не більша 17 тис. грн. Щоправда, до особи також може бути застосовано покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю терміном до трьох років.

Враховуючи суттєву невідповідність між суспільною небезпечкою злочинів, передбачених ст.ст. 223¹ та 232², ч. 1 ст. 224 КК, яка полягає в розмірі завданої ними шкоди, та суворістю санкцій, передбачених за їх вчинення, необхідним є віднесення цих злочинів до категорії злочинів середньої тяжкості та передбачення за їх вчинення покарання у вигляді *штрафу від трьох тисяч до п'яти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого*.

Водночас я не підтримую положення другого речення ч. 2 ст. 53 КК. Як слушно зазначає з цього приводу Ю.А. Пономаренко, штраф не є відкупом за вчинення злочину чи податком на незаконно придбане майно. Він сплачується не із злочинних доходів, а із законних доходів (заощаджень) винного, тим самим охоплюючи його право власності (ч. 1 ст. 50 КК). Майно ж, здобуте злочинним шляхом, підлягає або поверненню потерпілому, або оберненню в дохід держави. Так само має бути повністю відшкодована й матеріальна шкода, заподіяна злочином (ч. 1 ст. 1166 Цивільного кодексу України). З огляду на це не вбачається суттєвої проблеми в тому, що в санкції може бути встановлено розмір штрафу менший, ніж розмір шкоди, заподіяної злочином, описаним в гіпотезі цієї ж статті, бо в сукупності з розміром відшкодувань він у будь-якому разі перевищуватиме розмір завданої шкоди чи отриманого від вчинення злочину доходу [8, с. 20].

Поділяючи позицію автора стосовно цього питання, все-таки не поділяю його оптимізм щодо можливості у всіх без винятку випадках вчинення злочинів проти фондового ринку забезпечити повне відшкодування завданої злочином шкоди та стягнути з винної особи майно, здобуте злочинним шляхом. Тому розмір штрафу може і не перевищувати розміру прибутку, одержаного злочинним шляхом, але має бути більш-менш суворим ступеню суспільної небезпеки вчиненого злочину.

Правило щодо обчислення розміру штрафу, передбачене в другому реченні ч. 2 ст. 53 КК, окрім зауважень, висловлених Ю.А. Пономаренком, має ще один недолік. Якщо винній осо-

бі буде призначено розмір штрафу, який не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданої злочином, або отриманого внаслідок вчинення злочину доходу, то в такому разі у винної особи може просто не залишитися грошей для відшкодування шкоди, завданої потерпілому. І якщо держава (в особі відповідних учасників фондового ринку) може компенсувати завдані їй збитки коштом сплаченого штрафу як кримінального покарання, то інші учасники фондового ринку такої змоги не матимуть, що порушуватиме рівність умови кримінально-правового захисту різних учасників фондового ринку. З огляду на це вважаю за потрібне *внести відповідні зміни до ч. 2 ст. 53 КК шляхом виключення з неї другого та третього речення*.

По-друге, законодавець має встановити певний вид покарання не просто в межах, визначених у статті Загальної частини КК, а з розумним звуженням цих меж [9, с. 189]. Тобто, конструюючи санкції статей (або їх частин), законодавець зобов'язаний встановлювати не надто широкі та не надто вузькі межі (розміри) покарань, щоб це водночас відповідало принципу диференціації кримінальної відповідальності і давало змогу суду індивідуалізувати кримінальну відповідальність [7, с. 181]. Аналіз санкцій статей, які передбачають кримінальну відповідальність за злочини проти фондового ринку, свідчить про те, що законодавець повністю дотримується цього правила, оскільки покарання, передбачені санкціями ст.ст. 199, 222¹, 223¹, 223², 224, 232¹, 232² КК, закріплені з розумним звуженням меж цих покарань.

По-третє, мінімальна межа санкції частини статті, що встановлює покарання, не повинна заходити за максимальну межу покарання, встановленого за менш небезпечне діяння [12, с. 242]. Це означає, що нижня межа покарання, передбаченого у другій частині статті, повинна бути більшою хоча б на одиницю за верхню межу санкції частини першої цієї ж статті або дорівнювати їй [7, с. 182]. Ця вимога порушена лише під час конструювання санкцій ч.ч. 1-3 ст. 199 КК. Так, у ч. 1 цієї статті верхня межа покарання у вигляді позбавлення волі – 7 років, у ч. 2 ст. 199 КК нижня межа покарання у виді позбавлення волі – 5 років, а верхня межа – 10 років, а нижня межа покарання у вигляді позбавлення волі у ч. 3 ст. 199 КК – 8 років. Отже, за вчинення менш тяжкого злочину, вчиненого, наприклад, з підробленими державними цінними паперами, може бути призначено суворіше покарання, ніж за вчинення тяжкого злочину, передбаченого цією статтею. Цілком очевидно, що санкції цієї статті потребують відповідних змін.

По-четверте, мінімальна межа покарання, встановленого за небезпечніше діяння, повинна бути верхньою межею покарання за менш небезпечне діяння [7, с. 182]. Це означає, що між нижньою межею покарання, передбаченого у наступній частині статті, та верхньою межею покарання, передбаченого у попередній частині, не повинно бути розриву. Ця вимога порушена під час конструювання санкцій ч.ч. 1 та 2 ст. 224, а також ч. ч. 1 та 3 ст. 232¹ КК. Так, санкція ч. 1 ст. 224 КК передбачає основне покарання у вигляді штрафу від однієї тисячі до двох тисяч НМДГ, а санкція ч. 2 цієї статті – від трьох тисяч до десяти тисяч НМДГ. Враховуючи те, що санкція ч. 1 ст. 224 КК не відповідає ступеню суспільної небезпеки злочину, відповідальність за вчинення якого передбачена диспозицією цієї статті, а також з урахуванням того, що в цій статті має бути закріплена кримінальна відповідальність за незаконні діяння з державними цінними паперами, санкція ч. 1 ст. 224 КК має передбачати покарання у вигляді *штрафу від трьох тисяч до десяти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займа-*

тися певною діяльністю на строк до трьох років або без тако-го. Водночас санкція ч. 2 ст. 224 КК має передбачати покарання у вигляді *штрафу від п'яти тисяч до десяти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років*.

Зі свого боку санкція ч. 1 ст. 232¹ КК передбачає основне покарання у вигляді *штрафу від семисот п'ятдесяти до двох тисяч НМДГ*, а санкція ч. 3 цієї статті – від п'яти тисяч до восьми тисяч НМДГ. На мою думку, у ч. 1 цієї статті має бути передбачено покарання у вигляді *штрафу від трьох тисяч до п'яти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без тако-го*. У ч. 2 ст. 232¹ КК має бути передбачено покарання у вигляді *штрафу від п'яти тисяч до десяти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років*. А у ч. 3 цієї статті, враховуючи те, що вона передбачає таку кваліфікуючу ознаку, як вчинення діянь, передбачених частинами першою – третьою цієї статті, якщо вони вчинені організованою групою, має бути передбачено покарання у вигляді *штрафу від десяти тисяч до п'ятнадцяти тисяч НМДГ з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років*.

Запропоновані зміни обґрунтовуються й тим, що ті самі або близькі за змістом кваліфікуючі ознаки складів злочинів проти фондового ринку повинні мати однаковий вплив на ступінь суспільної безпеки досліджуваних зазіхань та на види та роз-міри покарань.

По-п'яте, як зазначає Л.В. Павлик, з метою диференціації кримінальної відповідальності та для забезпечення її індивідуалізації необхідно, щоб санкції були альтернативними. Для цього треба передбачити в них хоча б два основних покарання або хоча б одне основне, а інше – таке, що може бути як основним, так і додатковим (але в цьому разі повинне бути передбачене як основне покарання). В іншому разі (за наявності одного основного та одного додаткового покарання) ми можемо говорити про безальтернативність санкцій [7, с. 183]. Однак Н.А. Орловська пише: «Для побудови примусових санкцій норм Особливої частини КК доцільно використовувати підхід, що відображає такі закономірності: а) що тяжчим є злочин, то менша кількість видів основних покарань має бути передбачена у санкції, то більшою є ймовірність конструювання безальтернативних санкцій; б) максимальна кількість видів основних покарань у санкції – три, вони наближені один до одного за ступенем суворості; <...> г) визначення меж покарання в конкретній санкції має корелювати відповідній типовій санкції; д) додаткові покарання мають узгоджуватися з основним покаранням, включеним до санкції; е) за злочини з відносно меншим ступенем тяжкості є сенс конструювати санкції з факультативними додатковими покараннями, за злочини з відносно більшим ступенем тяжкості – з обов'язковими [6, с. 30].

За вчинення злочинів, що зазіхають на фондовий ринок, законодавець, як правило, використовує покарання у вигляді *штрафу та/або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю*. І лише у ст. 199 КК використовується таке покарання, як *позбавлення волі на певний строк*. Проте єдиним основним покаранням здебільшого є *штраф* (ст.ст. 222¹, 223², 224, 232¹ та 232² КК). Аналізуючи *штраф* як безальтернативне основне покарання, Ю.А. Пономаренко акцентує увагу на тому, що призначення цього виду покарання

повинно узгоджуватися з матеріальним станом засудженого, цілком можливим є те, що в окремих випадках суд не матиме підстав для призначення *штрафу* за такими санкціями і буде не в змозі призначити жодне покарання [8, с. 15-16]. Однак сьогодні положення ч. 5 ст. 53 КК дають змогу замінити покарання у вигляді *штрафу* на громадські роботи, виправні роботи або позбавлення волі на певний строк.

Лише у ст. 223¹ КК передбачено два основних альтернативних види покарання у вигляді *штрафу та позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю*, а в ст.ст. 222¹, 223², 224, 232¹ та 232² КК останнє із зазначених видів покарань є обов'язковим або факультативним додатковим покаранням. Враховуючи одну із вищезазначених пропозицій Н.А. Орловської, відповідно до якої за злочини з відносно меншим ступенем тяжкості є сенс конструювати санкції з факультативними додатковими покараннями, а за злочини з відносно більшим ступенем тяжкості – з обов'язковими, вважаю, що *покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю має бути передбачене в ч. 1 ст. 222¹, ст.ст. 223¹, 223², ч. 1 ст. 224, ч. 1 ст. 232¹ та ч. 1 ст. 232² КК як додаткове факультативне покарання, а в ч. 2 ст. 222¹, ч.ч. 2–3 ст. 224, ч.ч. 2–3 ст. 232¹ та ч. 2 ст. 232² КК як додаткове обов'язкове покарання*.

По-шосте, диференціюючи кримінальну відповідальність у санкціях статей Особливої частини КК, законодавець має враховувати співвідношення ступенів суворості окремих видів покарань [9, с. 190]. Обрання видів основного покарання у злочинах невеликої та середньої тяжкості передбачає вибір типового виду покарання, яке найповніше відповідає специфіці виду злочину, характеру та типовому ступеню суспільної безпеки злочину. До цього покарання приєднуються один чи два види основних покарань, наближених до типового виду покарання за ступенем суворості [6, с. 30].

Враховуючи те, що злочини у сфері господарської діяльності та злочини проти фондового ринку – це, насамперед, зазіхання, які спричиняють істотну матеріальну шкоду та вчиняються з корисливою метою, а також враховуючи особу злочинця, вважаю, що *покарання за ці злочини повинні бути переважно майнового характеру*. Тому передбачення покарання у вигляді *штрафу* за ці злочини виглядає цілком виправданим кроком. Звертаю увагу, що автори законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (ресст. № 7279-1) взагалі пропонують зазначити, що *штраф* як покарання за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину підлягає застосуванню тільки за злочини у сфері господарської діяльності і злочини у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (п.п. 3–4 ч. 2 ст. 53 КК) [10].

Винятком має бути ст. 224 КК, яка, враховуючи ступінь суспільної безпеки злочину, передбаченого цією статтею, окрім основного покарання у вигляді *штрафу*, має також передбачати таке основне покарання, як *арешт на строк до шести місяців або позбавлення волі на строк до двох років (ч. 1 ст. 224 КК), позбавлення волі на строк від двох до п'яти років (ч. 2 ст. 224 КК) або позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років (ч. 3 ст. 224 КК)*.

Крім того, фондовий ринок України перебуває ще в стадії формування і є достатньо уразливим для діяльності організованих груп злочинної спрямованості. Отже, в разі вчинення злочинів проти фондового ринку в складі організованих груп і злочинних організацій доцільно передбачити в санкціях окремих статей

не лише такі покарання, як штраф та позбавлення права обіймати певну посаду або займатися певною діяльністю, але й суворіші покарання (арешт або обмеження волі). З огляду на це санкція ч. 2 ст. 222¹ КК має бути доповнена такими альтернативними видами покарання, як обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на той самий строк. Зі свого боку санкція ч. 4 ст. 232¹ КК має бути доповнена вказівкою на такі альтернативні види покарань, як обмеження волі на строк до п'яти років або позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років.

По-сьоме, санкція спеціальної кримінально-правової норми повинна відрізнятися від санкції загальної норми в бік посилення покарання (якщо конкретизуюча ознака підвищує ступінь суспільної небезпеки злочину) або пом'якшення (якщо така ознака його понижує) [7, с. 188]. Аналіз санкцій статей, які передбачають кримінальну відповідальність за злочини, що зазіхають на фондовий ринок, дає змогу зробити висновок, що законодавець не завжди дотримується вищезазначеної вимоги. Так, під час аналізу об'єктивних та суб'єктивних ознак складу злочину, передбаченого ст. 223¹ «Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів» КК, встановлено, що цей склад злочину є спеціальним щодо складу злочину, передбаченого ст. 366 «Службове підроблення» КК, оскільки суб'єктом його вчинення може бути службова особа, а предметом є офіційні документи, які використовуються на фондовому ринку. За вчинення злочину, передбаченого ст. 223¹ КК, передбачено покарання у вигляді штрафу від однієї тисячі до двох тисяч НМДГ або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. А за вчинення злочину, закріпленого в ч. 2 ст. 366 КК, передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти НМДГ. Враховуючи сказане, покарання за вчинення злочину, передбаченого ст. 223¹ КК, має бути посилено у спосіб, який було зазначено вище.

Висновки. Аналіз кримінально-правових санкцій, передбачених за вчинення злочинів, що зазіхають на фондовий ринок, дозволяє зробити висновок про те, що їх нормативна регламентація має низку недоліків, які мають бути усунені шляхом внесення відповідних змін до ст.ст. 199, 222¹, 223¹, 223², 224, 232¹ та 232 КК. Водночас відповідних змін також потребує ч. 2 ст. 53 КК «Штраф», з якої доцільно прибрати друге та третє речення.

Література:

1. Берзін П. Визначення покарання у виді штрафу за новою редакцією ст. 53 Кримінального кодексу України. Юридичний вісник України. 2012. № 13 (31 березня–6 квітня); № 14 (7–13 квітня). С.11.
2. Берзін П. Деякі особливості визначення розміру покарання у виді штрафу за новою редакцією ст. 53 Кримінального кодексу України від 15 листопада 2011 року. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Юридичні науки». 2012. Вип. 90. С. 7-10.
3. Берзін П.С. Визначення розміру покарання у виді штрафу за новою редакцією ст. 53 Кримінального кодексу України від 15 листопада 2011 року. Право і громадянське суспільство. 2012. № 1. С. 8-14. URL: <http://lcslaw.knu.ua/2012-1.pdf>.

4. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: навчальний посібник. Київ: Ваіте, 2014. 944 с.
5. Книженко О.О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві: дис. докт. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2011. 431 с.
6. Орловська Н.А. Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування: автореф. дис. докт. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2012. 40 с.
7. Павлик Л.В. Диференціація кримінальної відповідальності за злочинні посягання у сфері економіки: дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2013. 248 с.
8. Пономаренко Ю.А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.). Харків: Право, 2012. 80 с.
9. Пономаренко Ю.А. Значення системи покарань для диференціації кримінальної відповідальності в санкціях статей Особливої частини КК України. Кримінальний кодекс України 2001р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення. Диференціація кримінальної відповідальності: Міжнародний симпозіум (Львів, 11–12 вересня 2009 р.). Львів: ЛьДУВС, 2009. С. 188-190.
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: проект закону України (реєстр. № 7279-1) від 16 листопада 2017 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62902.
11. Усатий Г.О. Ефективність кримінально-правової протидії податковій злочинності у сфері електронної торгівлі. Актуальні проблеми удосконалення кримінального законодавства України: тези доповіді міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 25 травня 2007 р.). Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. С. 175-176.
12. Філей Ю.В. Вплив принципу диференціації кримінальної відповідальності на побудову кримінально-правових санкцій. Кримінальний кодекс України 2001р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення. Диференціація кримінальної відповідальності: Міжнародний симпозіум (Львів, 11–12 вересня 2009 р.). Львів: ЛьДУВС, 2009. С. 240-243.
13. Шаповалова О.А. Штраф як вид покарання за злочини у сфері господарської діяльності. Питання боротьби зі злочинністю: збірник наук. праць. Вип. 11. Харків: Кроссруд, 2006. С. 56-61.

Вольнец Р. А. Уголовно-правовые санкции, предусмотренные за преступления, посягающие на фондовый рынок

Аннотация. Статья посвящена анализу уголовно-правовых санкций, предусмотренных за преступления, посягающие на рынок ценных бумаг, а также разработке научно обоснованных рекомендаций, направленных на совершенствование их правовой регламентации.

Ключевые слова: уголовное наказание, уголовно-правовая санкция, преступление, фондовый рынок.

Volynets R. Criminal sanctions foreseen for offenses affecting the stock market

Summary. The article is devoted to the analysis of penal sanctions provided for crimes encroaching upon the securities market and the development of scientifically based recommendations aimed at improving their legal regulation.

Key words: criminal punishment, criminal law, crime, stock market.